

ပိုဒ်ကြိယာတု ကိုလင်အဓိပ္ပါယ် “(န) ခိုလှုံရန်နေရာ။ (ကြိ) ခိုလှုံသည်။ မှီခိုသည်။” ဗွဲစွတ်တုန် ဝေါဟာရ ‘စွဲစွော်’ ဝှံ ဗွဲဒဒ်ပိုဒ်နာမ်ကို ဗွဲဒဒ်ပိုဒ်ကြိယာကို စကားမာန်သိုဝါသ်ရ။

စွဲစွော် - (နာမ်)

ကိုးကွယ်ရာ။ အားကိုးရာ။ မှီခိုရာ။ ခိုလှုံရာ။ ခိုကိုးရာ။ တည့်ရာ။
refuge, protection, salvation

- “ယုံခမိတံ၊ ဆပွဲကာလလျှော်ဝှံဂှ် အဲကျိန်ဒ်စွဲစွော်ကိုညးစါ မိကိုကောန်ဂှ်ဟံသေင်၊ ပွဲကာလ မတုဲတေံကိုလေဝ် ဒ်စွဲစွော်တုဲရ” (ကျိန်တြဲဂး။) (၅၅၀။ ၉-၁၂။ ပ-၄၅။ အစွော်။) ပွဲမူ ဗွာ/ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားသည် “ရဟန်းတို့၊ ငါကား ယခုသာလျှင် ကုမာရကဿပ၏ အ မိဖြစ်သော ရဟန်းမိန်းမ၏၎င်း ကုမာရကဿပ၏၎င်း ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တော်မူသည်မဟုတ် သေး၊ ရှေး၌လည်း ကိုးကွယ်ရာဖြစ်ဘူးသည်သာလျှင်တည်း” ဟု (မိန့်တော်မူ၏။) (၅၅၀။ ပ-၈၁။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ At the close of this lesson, when the Master had repeated that, as now, so in bygone days also he had been the **salvation** of the pair, ----. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-41)
- (ကွေးဂှ် သွက်ဝှံပြိုင်ကွတ်ထွက်အွာ၊ ဗောဓိသတ်ဒ်အွာ) သိုင်လုန်မိင်ဂလာန်ဗောဓိသတ်မဟိုဂှ် တုဲ “လွဖေက်ရ။ အဲလုန်မဒ်သ္မဒ်ဗွဲစွဲစွော်” ဟိုကိုဗောဓိသတ်တုဲ ဂလာန်ဒုတိယမြဲဝှံ လုန် သူးရ။ “ယုံညးမသွဟ်ကိုပို၊ အဲလုန်မဒ်စွဲစွော်တုဲအဲဂှ် အဲသဒ်ရ။ အွာပွဲတုဲအဲဗွဲဒ်ဒိပ် မသေ့ဝံ ပူဇံသကာညးဂှ် အဲသဒ်ရ။ ကွေးမူးဂှ် ခေံဟံ့ကြက်ဇူးရ။ မူးမဒ်အွာခေံရောင် ကြက်သေ့ဝံဇူးရ” လုန်ဂး။ (၅၅၀။ ၉-၂၄၃။ ပ-၆၈၇။ အစွော်။) ပွဲမူဗွာ/ သိကြားမင်းသည် ထိုဂုတ္တိလ၏ စကားကိုကြား၍ “ဆရာ၊ ဆရာသည် မကြောက်လင့်။ ငါသည် ဆရာ၏ကိုးကွယ်ရာ မှီခို ရာဖြစ်အံ့” ဟုဆို၍ - “ကောင်းသောဆရာ၊ ငါသည် သင်၏ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၍ သင့်ကို ကယ်အံ့။ ဆရာ ငါသည် သင့်ကိုပူဇော်အံ့။ ဆရာ၊ သင့်ကို တပည့်မူသိလသည် မအောင် လတ္တံ့။ ဆရာ သင်သည် တပည့်မူသိလကို အောင်လတ္တံ့။” (၅၅၀။ ဒု-၃၄၀/၃၄၁။ ညောင်ကန်။) (စွဲစွော် = သ္မဒ်ဗွဲ = ကိုးကွယ်ရာ၊ မှီခိုရာ။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ “Fear not,” said Sakka, “I am your **defence and refuge:**” and he repeated the second stanza: -- “Fear not, for I will help thee at thy need; For honour is the teacher’s rightful meed. Fear not! Thy pupil shall not rival thee, But thou shalt prove the better man indeed.” (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-175)
- “ယုံသဟာဲပို ဒေဝတံတံပပုင်၊ တံ့ဒြသံမတိုန်အာ ပွဲဂါပ်ဆုတုဲအဲဂှ် နူကွာဟံ့ဇော်ဂှ် တုဲအဲပိုက် ထေံကွဲဇဲရ” သာဝံစိုပ်ထပ်ဟိုကိုဒေဝတံတံပပုင်ဂှ်ရ။ ဒေဝတံတံပပုင်ဂှ် ဟံ့ဝှံယိုက်စဂ လာန်စိုပ်ထပ်ဂှ်တုဲ ဒုတိယဂလာန်ဂှ် သူးပုန်ရ။ “ယုံသဟာဲပိုစိုပ် မဟံ့ဝှံတီသဘ၊ မူတုပ်ပွာ ရော၊ ကာလကောန်သွတ်ဂှ် မိကိုမဒးဥပကာ လ္လီပရလင်ကောန်ရ။ ကာလမိမဗျူဉိုန်ဒြဟတ် တုဲဂှ် ကောန်တြုကောန်ဗြဲတံဂှ် ဝှံဥပကာမိမဂှ်ပုန်ရ။ ပွာညင်သတ်ဂှ်ကိုရ လျှော်ဝှံဂှ် တံ့ပပုင်ဝှံ

ဂ် ဒင်လဝ်သဇိုင်တွံဖြသုံဝံက္ကာရ။ ကာလတွံပပင်ဝံဂ် ဗျူသအိုဟ်အာတဲဂ် တွံဖြဝံ ဝံဒ်ခွဲၤခွဲၤ အဲပွန်ရ” ဒေဝတံပပင်ဂး။ (၅၅၀။ ၈-၃၇၀။ ဒု-၃၄၁/၃၄၂။ အစွောံ။) ပွဲမူဗျာ/ “အဆွေပေါက်ပင်စောင့်နတ်၊ သင်၏အခွံၤ တည်လျက်လျှင် ပညောင်ပင်သည် ပေါက်၏။ ထိုပညောင်ပင်သည် သင်၏အသက်တို့ကို ဖြတ်လတ္တံ့။” ဤသို့(ရွှေဟသင်္ဂါသည် ပေါက်ပင်စောင့်နတ်အား ဆို၏။) ထိုစကားကိုကြား၍ ရွှေဟသင်္ဂါစကားကို မယူလိုသည်ဖြစ်၍ ပေါက်ပင်စောင့်နတ်သည် နှစ်ခုမြောက်သော ဤဂါထာကိုဆို၏။ “ပညောင်ပင်သည် ကြီးခြင်းသို့လျှင် ရောက်စေ၊ အဖသည်လည်းကောင်း အမိသည်လည်းကောင်း သားတို့၏တည်ရာတို့သည် ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ငါသည် ထိုပညောင်ပင်၏ တည်ရာသည်ဖြစ်အံ့။ ဤပညောင်ပင်သည် ငါ၏တည်ရာသည် ဖြစ်လတ္တံ့။” (၅၅၀။ တ-၈၆။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ The goose said to the Judas tree, “A banyan shoot is threatening thee: What thou dost in thy bosom rear, Will rend thee limb from limb, I fear.” On hearing this the tree-god, not heeding his words, repeated the second stanza: “Well! Let it grow, and should I be, A **refuge** to the banyan tree, And tend it with a parent’s love, It will to me a blessing prove.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book V: p-138)

- “ယုံနာဲပိုဏ္ဍသိ၊ ကုညးမယဲကိလေသဂ် ဂဉ္ဇဲမတွံဂးပညာ မွဲးဗမ္မဲရောင်။ ကုညးမထင်ဒုဂ် ညာဲမဒ်ခွဲၤခွဲၤရ။ ကုနာဲပိုမယဲကိလေသဂ်တုန် ပညာမလေပ်ပွေင်ကွေံ ရာဂစိတ်မက္ခိဒ်ဂ် တွဟ်နပွေင်ကွေံ မူဟိုတ်မဟံသုဟ်ရထရော” သိုင်ဂး။ (၅၅၀။ ၈-၄၃၁။ ဒု-၆၀၆။ အစွောံ။)
- “ယုံတွညး၊ မူမတုပ်ပွာရော၊ ညင်ဒုဂ်ရ ညာဲမဒ်ခွဲၤခွဲၤမှာဇန်ဂမ္ဗိုင်ကို ညင်သင်္ဂါရ သိုင်တံ ဂမ္ဗိုင်ဂ် ဒ်ခွဲၤခွဲၤဇန်တံဂမ္ဗိုင်ကိုရ။ နူသိုင်တအံဂ် ဘဲမ္မဲက္ခိဒ်ဂ်တဲ ဘဲမက္ခိဒ်ဂ် မူရညးမ္မဲဆေဝ် ဒဝ်မာန်ရော။ ---။” (၅၅၀။ ၈-၄၃၂။ ဒု-၆၀၆။ အစွောံ။) ပွဲမူဗျာ/ “မြတ်သောမင်းကြီး၊ ရေသည် လူများ၏ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုအတူ မင်းတို့သည်လည်း လူအများ၏ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်ကုန်၏။ မင်း၏အထံမှ ဘေးသည်ဖြစ်လတ်သော် ထိုဘေးကို အဘယ်သူသည် ကွယ်လတ္တံ့နည်း။” (၅၅၀။ တ-၅၂၆/၅၂၇။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ “Sire, even as water is the **refuge** of the people, so also is it with kings. If danger arises from them, who shall avert that danger?” (The Jataka: Vol. III & IV: Book IX: p-302)
- (ဣလိသသေဠိ အာစိပ်ဒဒိုက်မဇော်တဲ) “ပါနူသိုင်မဲ့တဲ ခွဲၤခွဲၤသွာင်ဟံမဲ့ရ” ဂးတဲ အာစိပ်ဇရေင်သိုင်၊ ---။ (၅၅၀။ ၈-၇၈။ ပ-၂၅၃။ အစွောံ။) ပွဲမူဗျာ/ ထိုဣလိသသုဠေသည် “ယခုအခါ မင်းကိုထား၍ မင်းမှတပါးသော တစုံတယောက်သော ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သောသူ မရှိ” ဟု မင်း၏အထံသို့သွား၍၊ ---။ (၅၅၀။ ပ-၃၈၂။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ “There is none but the king left to see me righted,” groaned Illisa, and betook himself to the palace. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-200)

- “ဂကောံတြခါခဏီဝံ မွဲသို့ အဲဒိုင်ဟံဒိုင်ရ။ ဝိတ်ဏာကောံလတြခါခဏီဝံညိ။ ယဝ်ရဟံဝိတ်ဏာလ
 ဖြခါခဏီဝံမွဲး အဲသွးအာကောံရ” ဖြဂ်ဂး။ မိင်လဟိုဖြဂ်တဲ “ယံမွောံ၊ မွောံသွတ်တဏီတဲ ဒွဲ
 မွောံအာဒိုင်ဂ် မွောံဂျိုင်တလမျိုဖွဲသွာရ။ မိအဲဗျူအာတဲရ။ ဝေင်အာနူအဲတဲ နွဲ၊ နွဲမိအဲ ဟံမွဲ
 ရ။ မွောံဒိုင်ဟံမာန်မွဲး မွောံစအာသို့မိမမွောံတေရ” ဥပဂး။ (၅၅၀။ ၉-၄၁၇။ ဒု-၅၄၃။
 အစောံ။) ပွဲမူဗျာ/ “အကျွန်ုပ်သည် ဤသို့သဘောရှိသော သူယုတ်မာနှင့် အတူတကွ တစ်
 အိမ်တည်း၌ နေအံ့သောငှာ မတတ်နိုင်။ ဤသက်ကြီးအိုမကိုမူလည်း အိမ်၌မနေစေလင့်၊ ငါ
 ကိုမူလည်း အိမ်၌မနေစေလင့်” ဟု (မယားသည်)ဆို၏။ ထိုသီတင်းသည်သည် မယား၏စ
 ကားကိုကြား၍ “ရှင်မ၊ သင်သည် ငယ်သေး၏။ အမှတ်မရှိသောအရပ်သို့သွား၍ အသက်
 မွေးခြင်းငှာ တတ်နိုင်၏။ ငါ၏အမိသည်ကား အားနည်း၏။ ငါသည်သာလျှင် ငါ့အမိ၏
 ကိုးကွယ်ရာဖြစ်၏။ သင်သည်ထွက်၍ မိမိ၏မိဘအိမ်သို့ သွားလော့” ဟုဆို၏။ (၅၅၀။
 တ-၃၉၀/၃၉၁။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ “----- I can't stay in the same
 house with such an old witch: you must decide whether she stays or I.” He hearkened to her and said, “Wife, you are yet young and can get a
 living wherever you go: but my mother is weak and I am her **stay**: go
 and depart to your own kin.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book VIII: p-254)
- နွံသမ္မေဟ်မွဲ ပွဲဍုင်သာရဂ်ဂ် နွံကိုသဒ္ဓါ သွင်သျှိုက်ကိုရတ်ပိပြကာလောန်၊ ပစ္စု၊ နွဲကိုရတ်ပိ
 ပြကာ။ နွံပွဲကာလမွဲတဲ သမ္မေဟ်ဂ် ဂိုင်ကေတ်ဍုင်သဲတင်လဲ သိုပွဲမြမောဝ် သိုယာတ်ခွက်
 တဲ တိတ်အာဘာဇေတဝန်ရ။ တိတ်အာကလင်ပင်မိင်ခေင်ကျဂ်တြဲရ။ (၅၅၀။ ၉-၁၇၁။
 ပ-၄၈၇။ အစောံ။) ပွဲမူဗျာ/ သာဝတ္ထိမြို့၌ တယောက်သောသူကြွယ်သည် သဒ္ဓါခြင်းနှင့်
 ပြည့်စုံ၏။ ကြည်ညိုခြင်းရှိ၏။ ရတနာသုံးပါးသို့ ဆည်းကပ်၏။ ငါးပါးသောသီလနှင့် ပြည့်
 စုံ၏။ ထိုသူကြွယ်သည် တနေ့သ၌ များစွာကုန်သော ထောပတ်အစရှိကုန်သော ဆေးတို့ကို
 ၎င်း ပန်း၊ နံ့သာ၊ အဝတ် အစရှိသည်တို့ကို၎င်း ယူ၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ဝယ် မြတ်
 စွာဘုရားအထံတော်၌ တရားတော်ကို နာအံ့သောငှာသွား၏။ (၅၅၀။ ဒု-၈၈/၈၉။ ညောင်
 ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ There was a squire in Savatthi, one of the faith, a true
 believer, who had fled to the Three Refuges, endowed with the Five
 Virtues. One day he set out to listen to the Master at Jetavana, bearing
 plenteous ghee and condiments of all sorts, flowers, perfumes, etc. (The
 Jataka: Vol. I & II: Book II: p-44) (ပစ္စု၊ နွဲ = ကိုးကွယ်သည်။ အားကိုးသည်။ ခို
 လှုံသည်။ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်သည်။ = to take refuge, to seek
 protection)
- ကိုန်တြုံအနာထပိဏ္ဍိကသေဋ္ဌိဂ် ခြပ်နူမဇကုဂ် ထပ်ပန်စောံကိုတ်ဂ် ပဋုဟ်သုရာ ပွင်ကောံ
 အိုတ်သွေးရ။ ကျင်ကိုသေဋ္ဌိပွန် ထပ်လို့သေဋ္ဌိကို “အာပွဲဗိုက်ရ” သေဋ္ဌိဂး။ ဝံထပ်လို့ဂ် ပ
 ဋုဟ်သုရာအိုတ်သွေးရ။ တဲကျင်ကိုသေဋ္ဌိမဲ့ဝါပွန် ထပ်မသုန်ကွံ သေဋ္ဌိကိုပွန်၊ ထပ်ဂ် ပဋုဟ်
 သုရာအိုတ်သွေးပွန်ရ။ ကြဲကျင်ကိုသေဋ္ဌိမဲ့ဝါပွန် ယာတ်မဲ့အနာပိဟတ် ဇမိင်ပန်စောံဟတ် သေ
 ဋ္ဌိကိုပွန်၊ ယာတ်ဂ်လေဝ် ပဋုဟ်သုရာအိုတ်အာပွန်ရ။ ကြဲဝံ ကျင်ကိုသေဋ္ဌိပွန်၊ သေဋ္ဌိကိုညးခ

ဇက်ပွတ်ဏာကောရ။ မသက်ကိုစွဲစွဲ၌၌၌တဲ အာချိတ်သွဲမောဟ်ထော်သို့ညးမွဲသ္မာင်ဂ်တဲ ညးဇက်ထော်ကော့ ဝိုင်ထိုင်ချင်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၂၉၁။ ၃-၉၈။ အစော့။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ ထိုအ နာထပိဏ်သူဌေး၏တူသည် မိဘတို့၏ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော ကုဋေလေးဆယ်ကုန်သောရွှေတို့ ကို သုရာသောက်သဖြင့် ဖျက်ဆီး၍ အနာထပိဏ်သူဌေးအထံသို့ သွား၏။ အနာထပိဏ်သူ ဌေးသည်လည်း တူအား “ကုန်သွယ်လော့” ဟု တထောင်သောဥစ္စာကို ပေး၏။ ထိုဥစ္စာ ကိုလည်း ဖျက်ဆီး၍ တဖန်သွားပြန်၏။ တဖန်ထိုတူအား ငါးရာသောဥစ္စာတို့ကို ပေး၏။ ထိုဥစ္စာတို့ကိုလည်း ဖျက်ဆီး၍ တဖန်လာသောတူအား နှစ်ထည်သောပုဆိုးကြီးတို့ကို ပေး ၏။ ထိုပုဆိုးကြီးတို့ကိုလည်း ဖျက်ဆီး၍ တဖန်လာသောတူကို လည်၌ကိုင်စေ၍ နှင်ထုတ် စေ၏။ ထိုတူသည် ကိုးကွယ်ရာမရှိသည်ဖြစ်၍ သူတပါးတိုက်နံရံကိုမှီ၍ သေ၏။ ထိုတူကို ငင်ထုတ်၍ အပ၌ စွန့်ပစ်ကုန်၏။ (၅၅၀။ ၃-၅၅၂/၅၅၃။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ This story the Master told at Jetavana, about a nephew of Anathapindika. This person had squandered an inheritance of forty crores of gold. Then he visited his uncle, who gave him a thousand, and bade him trade with it. The man squandered this, and then came again; and once more he was given five hundred. Having squandered this like the rest, next time his uncle gave him two coarse garments; and when he had worn these out, and once more applied, his uncle had him taken by the neck and turned out of doors. The fellow was **helpless**, and fell down by a side-wall and died. They dragged him outside and threw him down there. (The Jataka: Vol. I & II: Book III: p-293/294) (မသက်ကိုစွဲစွဲ = မ သက္ကစွဲစွဲ = ဟုံမွဲကိုစွဲစွဲ = ကိုးကွယ်ရာမရှိဖြစ်သည်။ ခိုကိုးရာမဲ့သည်။ = to be helpless, to be unprotected)

- စိင်ဖြာ ညာတ်ဗောဓိသတ်(အမတ်)တဲ ဖျေကွိုပ်တံဇိုင်ဗောဓိသတ် လ္လောဝ်တဲ ယံသရတ် သအပ်တဲ ပ္ဍိဗောဓိသတ်ရ။ “ယံကောန်တု၊ ဒဒ်အဲဝံဂ် ကောန်တုပ္ပိသိုင်နာပိုဗိုဗို။ ပွဲကာလအဲ ခိုက်ထတ်စောံပါတောံဂ် ဒဒ်ကလုတ်တရ ဗွတ်ကွံယောဇနာဂ် လိက်ကွက်စုတ်ပွဲကအဲအဲတဲ ဩယောဇနာ အဲခိုက်မဒင်ကာကလုတ်အံ။ ပွန်ဇော်ညးမဇက်ကွင်ဂ် လွဟ်ဗျဟ်ပင်ဇကုအဲ တအံဂ် အဲဝံဗဒင်ကိုသိုင်နာပို မချိုက်ဒိုင်လ္လုကွိုတ်အဲဂ်ရ။ ညးညာတ်ဂုန်အဲတဲ အဲကွာပိုန် ဟာန်မဂ္ဂိုင် သိုင်တေဇိုန်ကိုအဲရ။ လျဟ်ဝံ အဲဗျဇော်အာတဲ အဲကွာပိုန်ဟာန်တအံဂ် ညးဂိုင် ရုပ်ကေတ်ဖအိုတ်တဲ ညးကိုလွာန်ပျိုက်အောံ ပျိုက်အိက်ဂ်ပွန်ရ။ အဲခိုက်မသက္ကစွဲစွဲတဲရ အံ။ ဝေင်အာနူအမတ်ဇော်မွဲတဲဂ် ညးမဒ်စွဲစွဲအဲ ဟုံမွဲရ။ ဒဒ်ပက္ကရဂုန်အဲဂ် နာပိုဗိုဗို သိုင်တေညို။ ပွဲကာလလျဟ်ဝံ ပိုန်ဟာန်အဲမလေင်အာဂ် ညံင်ပက္ကတိတံတောံဂ် ကိုသိုင်နာပို ကလေင်ကိုမွဲဝါညိုဗုန်ရ။ နာပိုအမတ်ဇော် သွကိုညိုရအံ။” ဂလာန်မြဝံ(စိင်ဖြာ။) (၅၅၀။ ၆-၄၀၉။ ၃-၅၀၈။ အစော့။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ ထိုအခါ တစ်နေ့သ၌ သြဋ္ဌဗျာဓိ(ဆင်မ)သည် မြို့ မှထွက်၍ ညအခါ မြို့သို့ဝင်သော ဘုရားလောင်း(အမတ်)ကိုမြင်၍ ရိုခိုး၍ ဘုရားလောင်း၏ ခြေရင်း၌ဝပ်၍ ငိုးကြွေးလျက် “အရှင်မင်းကြီးသည် အကျွန်ုပ်ကို ပျိုသောကာလ၌ ကျေးဇူး များ၏ဟုမှတ်၍ ကြီးစွာသော စည်းစိမ်အခြံအရံကိုပေး၍ ယခုအိုသောကာလ၌ အလုံးစုံ

